

Нефармат

ДЗЕ ЗНАХОДЗІЦЦА СВАТЫНЯ МАР?

Нядаўна ў аднаго расійскага публіцыста прачытала, што ў XXI стагоддзі для чалавека страчваюць актуальнасць паняцці рэлігіі і радзімы. Аўтар лічыць, што ва ўмовах глабалізацыі кожны знаходзіць сваё месца пад сонцам у адпаведнасці з адукацыяй, навыкамі, жаданнямі ды ўласным бачаннем карціны свету. Межы цяпер не маюць асаблівага значэння. І гэта ўжо не здаецца нечым звышнатуральным альбо надта крамольным, як было б гадоў пяцьдзесят таму.

Сапраўды, на свеце процьма прыкладаў таго, як чалавек зрываўся з месца, мяняў не толькі горад, краіну, але і кантынент. Знаходзіў там нейкую нішу і будаваў сваё жыццё. Нярэдка ўсё ў яго складвалася добра, а сваю малую радзіму ён быццам бы і не ўспамінаў. Але ці так гэта? У кожнага ж не спытаеш.

Днямі каляжанка расказала сон, які паўтараецца гадамі. Нібыта яна засяляецца ў чужы дом, а там сапраўдны вэрхал, трэба рабіць ремонт, наводзіць парадак, выкідваць хлам. І раптам яна аказваецца ў доме, дзе нарадзілася, а там прыгожа і добра — і прыходзіць спакой. Хоць, паводле яе слоў, з той хаты сям'я пераехала яшчэ ў яе дзяцінстве, а дома, як і ўсёй вёсцы, даўно няма. Усё здзічалі і зарасло, вёска знікла з карты як населены пункт, а яе ўсё роўна туды цягне.

А я думала, толькі мне сняцца падобныя сны. Мая родная хата стаіць, яна не зарасла, не знікла найперш клопатамі сястры. Але там я цяпер вельмі рэдка бываю. А вось у снах — нават калі бачу сюжэты, звязаныя з работай альбо нейкія падзеі ледзь не на мяжы фантастыкі, у якіх удзельнічаю, — чамусьці інтэр'еры чужых

палацаў альбо офісных памяшканняў дзіўным чынам нагадваюць абстаноўку маёй вясковай хаты ці падворка. Гэта паўтараецца з году ў год у розных варыяцыях. З узростам — яшчэ больш і часцей.

І тады прачынаешся і думаеш, вядома, не пра хату, а пра бацькоў... Мама сустрэла на падворку, у якую пару мы б не прыязджалі. Тады здзіўлялася, як яна ўгадала, у якую хвіліну выйці з хаты. Цяпер разумею, яна доўга чакала, штохвілінна выглядваючы на дарогу. І ніколі не прапускала спачатку аўтобуса, потым машыну. Гледзячы на сучасных бабуль, якія часам не вельмі ахвотна пакідаюць на доўга ўнукаў (вядомая справа, гэта нялёгкае ноша), разумею, як ёй было нялёгка кожнае лета даглядаць маіх дзяцей. Але яна пакідала іх на цэлае лета. І хоць ужо здароўе было не надта, і ўсе мы настойвалі збываць гаспадарку, яна трымала карову менавіта таму, што хацела, каб малыя мелі да стала свежае малако і тварог. І дзеці раслі на яе найсмачнейшых блінцах з малаком і маслам, разам з тым з маленства навучаліся любіць прыроду ды ўсё жывое. Суседзі здзіўляліся, як гэта гарадскія дзеці не спяць позна, а ўстаюць на досвітку, каб разам з бабуляй выганяць карову да статка. Альбо так прыручаюць курэй, што певень не толькі не б'ецца, як у іншых, а паслухмяна носіць у дзюбе кветку. Яны проста іх кармілі з рук, з падачы бабулі любілі гэтых свойскіх птушак, а ўсё жывое адчувае шчырасць да сябе. Тады такія звычайныя рэчы вясковага жыцця падаваліся будзённымі, не вартымі ўвагі, а цяпер яны ўспамінаюцца шчыmlіва ды прыходзяць у снах.

Не так даўно аднакурсніца, што даўно жыве ў далнім замежжы, прыслала вялікі электронны ліст. Яна збіралася прыехаць гэтым летам, але пандэмія паламала ўсе планы. Хацела наведаць магілы бацькоў і абавязкова пабываць ў сваёй былой вёсцы. Там нікога не засталася са сваякоў, у іх былой хаце жывуць чужыя людзі. «Але мне трэба было ўбачыць, пабыць там, — піша Наталля. — Я проста жыла гэтым, а калі ўсё памянлася, месца сабе каторы тыдзень не знаходжу. Мае родныя не разумеюць, маўляў, што ты там згубіла, там ніхто не чакае. Згаджаюся з імі, а на душы маркотна».

Вельмі яе разумею. Вядома, лепш прыходзіць, калі цябе чакаюць і сустракаюць, але ж бывае ўзнікае патрэба аднойчы вярнуцца туды, дзе цябе заўсёды чакалі і любілі.

Мастак беларускага паходжання Фердынанд Рушчыц назваў неяродны фальварак Багданава «святыйня мар», назваў крыху ўзнёсла і пшчотна, але надзвычай дакладна. Гэтае месца, куды ўвесь час вяртаешся, калі не ў рэальных часе і прасторы, то хоць бы ў думках і снах. А тыя, хто заклікае ў XXI стагоддзі не «замарочвацца» паняццямі пра малую радзіму, магчыма, выраслі недзе ў камуналцы нелюбымі дзецьмі, і ім няма чаго ўспамінаць. Тады ім не пашанцавала. Але ёсць яшчэ адзін варыянт: яны таксама зрэдку ўспамінаюць родную мясціну, толькі з нейкіх прычын не хочуць прызнавацца ў гэтым, хутчэй за ўсё, каб не падацца залішне сентыментальнымі, несучаснымі.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	4.50	21.39	16.49
Віцебск —	4.32	21.37	17.05
Магілёў —	4.40	21.29	16.49
Гомель —	4.45	21.17	16.32
Гродна —	5.07	21.53	16.46
Брэст —	5.16	21.45	16.29

Месяц

Поўня 5 ліпеня.
Месяц у сузор'і Рыб.

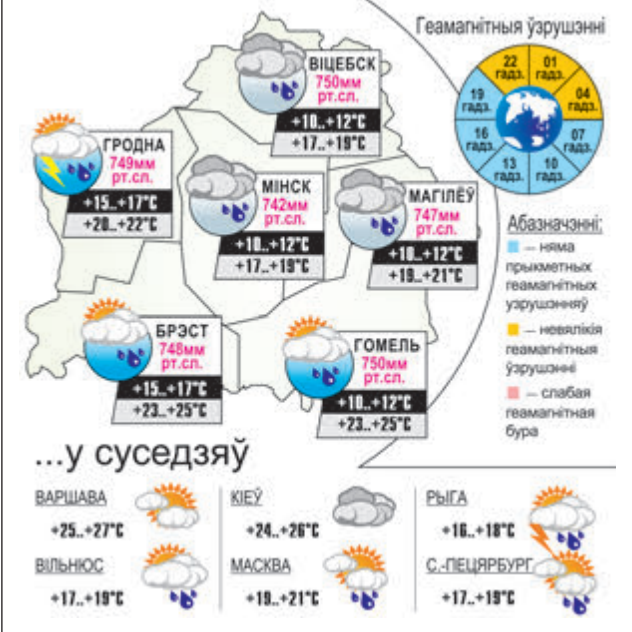
Імяніны

Пр. Георгія, Давыда, Дзяніса, Івана, Ціхана, К. Веранікі, Зянона, Мікалая.

Фота Максіма ШАСТАКОВА.

ЗАЎТРА

УСМІХНЕМСЯ

Адна бландзінка скардзіцца другой:
— Ты не ўяўляеш, як мне не шанцуе! Пяты муж — і зноў раганосец!

заўсёды трымаецца за руку!
— Калі я яе адпушчу, яна абавязкова што-небудзь купіць.

— Я ў захапленні ад вашых пачуццяў! Вы з Тamarай разам жывяце ўжо 30 гадоў і тым не менш шпацыруючы па горадзе,

Жонка выпраўляе мужа ў санаторый:
— Прашу цябе, не марнуй грошы на тое, што дома можна мець бясплатна!

Даты

9 ЛІПЕНЯ

1895 год — нарадзіўся (Баранавічы) Елісей Аляксандравіч Голасаў, ваенны дзеяч, генерал-маёр, удзельнік савецка-фінскай і Вялікай Айчыннай войнаў.

1920 год — створаны Мінскі губернскі ваенна-рэвалюцыйны камітэт на чале з Аляксандрам Чарвяковым (дзеянча да 1 жніўня).

1935 год — нарадзіўся Браніслаў Іосіфавіч Фірага, беларускі вучоны ў галіне электрапрыводаў і сілавой электронікі, доктар тэхнічных навук, прафесар. Скончыў Ленінградскі політэхнічны інстытут. Аўтар навуковых прац па тэорыі электрапрыводаў, пераўтваральнай тэхнікі.

1935 год — у Магілёве ўведзены ў дзеянне аўтарамонтны завод (цяпер — Магілёўскі аўтамабільны завод імя С. Кірава).

1945 год — створаны Мінская і Баранавіцкая ваенныя акругі (4 лютага 1946 года зноў аб'яднаны ў Беларускаю ваенную акругу).

1955 год — у Мінску па дзіцячай чыгунцы імя К. Заслонава праехалі першыя пасажыры.

2005 год — у Мінску адбыўся першы дзень фінальнага канцэрта 2-га Усебеларускага фестывалю народнага мастацтва «Беларусь — мая песня». У фестывалі ўзялі ўдзел каля 30 тысяч калектываў з усіх рэгіёнаў краіны. У канцэрце ўдзельнічалі пераможцы — 42 калектывы.

Падзеі

1850 год — нарадзіўся Іван Вазаў, балгарскі пісьменнік, класік балгарскай літаратуры. Стварыў мастацкі летапіс нацыянальнага жыцця ў шматлікіх творах розных жанраў — ад лірычнай мініяцюры да эпічнай паэмы, камедыі і драмы. Аўтар рамана-эпапеі «Пад ярмом» аб нацыянальна-вызваленчай барацьбе, аповесцяў «Святаслаў Цертэр», «Іван Аляксандр», драмы «Івайла» і іншых твораў.

1905 год — нарадзіўся Уладзімір Дзмітрыевіч Цімакоў, расійскі вучоны-мікрабіёлаг, акадэмік АН СССР і АМН СССР, Герой Сацыялістычнай Працы. Аўтар прац па эпідэміялогіі і прафілактыцы інфекцыйных хвароб, генетыцы і зменлівасці мікраарганізмаў, бактэрыяфагіі. Лаўрэат Ленінскай і Сталінскай прэміі.

1950 год — нарадзіўся Віктар Фёдаравіч Януковіч, украінскі дзяржаўны і палітычны дзеяч, прэм'ер-міністр і чацвёрты прэзідэнт Украіны.

1955 год — апублікаваны заклік да раззбраення, прадухілення тэрмаядзернай вайны і навуковага супрацоўніцтва («Маніфест Эйнштэйна—Расела»), які паклаў пачатак Пагуошскаму руху навукоўцаў. Маніфест быў падпісаны 11 суветна вядомымі навукоўцамі, у тым ліку Альбертам Эйнштэйнам, Фрэдэрыкам Жолія-Кюры, Бертранам Раселам. 7—11 ліпеня 1957-га ў Канадзе адбылася першая Пагуошская канферэнцыя.

НІЛ ГІЛЕВІЧ:
«У вёсцы так было ад веку: Калі дасціпнае імя Прышпіліць нехта чалавеку — То не здзярэ і смерць сама».